

# Studiehandledning till Läsa tillsammans

**För kurs- och studiecirkelledare vid utbildningar av läsombud och högläsare.**

Det här är en studiehandledning som hör ihop med utbildningsmaterialet *Läsa tillsammans*. Här hittar du förslag till upplägg av en heldagskurs och en studiecirkel om fyra träffar. Se studiehandledningen som ett förslag och en checklista. Använd de delar som passar just er utbildning och anpassa efter era behov och förutsättningar. Har ni möjlighet att ge utbildningen mer tid är det bra.

## Innan utbildningen börjar

Tänk igenom vilka praktiska saker som måste förberedas.

Här är några exempel:

- Ordna med lokal. Biblioteket är en bra plats eftersom läsombud och högläsare ofta har samarbete med dem.
- Boka eventuella gästföreläsare, som bibliotekarie eller läsombudsinspiratör.
- Gör ett utskick med inbjudan, deltagarlista, studiematerial och information om vad deltagarna ska ha läst och förberett inför det första mötet.
- Ta med några extra anteckningsböcker och pennor ifall någon har glömt att ta med sig.
- Låna en lättläst bok för att träna högläsning med under studiecirkeln.

# Endagskurs

**Förberedelse för deltagarna:** De ska ha läst studiematerialet *Läsa tillsammans*.

Be dem reflektera över när, hur och vad läser de i sin vardag eller hur de arbetar med läsning på sin arbetsplats. Får de besök av en bibliotekarie och har de tillgång till talböcker, taltidning eller lättlästa böcker?

**Börja med:** Registrera deltagarna och dela ut namnlappar

**Tänk på:** Planera in tid för kortare pauser och lunch.

## 1. Läsning, uppdraget, lagen

Inled kursen med att berätta om:

- varför det är viktigt med läsning
- uppdraget som läsombud och högläsare
- vad lagen säger – vilken rätt till läsning alla faktiskt har och att omsorgerna och biblioteken har i sina direktiv att hjälpa de som inte kan läsa själva.

Diskutera det ni gått igenom i grupper om 4 personer.

## 2. Så ordnar du en bra lässtund

- Gå igenom tips på en bra lässtund, praktiska moment, val av läsning och bemötande.
- Öva på högläsning för varandra och träna på att läsa på olika sätt: överdrivet, med hög röst eller monotont. Läsombudsinspiratör kan gärna hålla i den här punkten.
- Vid utbildning av högläsare bör det även ingå information om demenssjukdom. Kontakta kommunens demenssjuksköterska eller någon från en demensförening som kan komma och berätta om hur sjukdomen yttrar sig och hur man bemöter personer med demens.

## 4. Biblioteket och böckerna

- Ordna besök av en bibliotekarie som kan:
  - berätta hur det fungerar med lån
  - berätta om olika tillgängliga medier och hur man får tillgång till dem
  - ta er på rundvandring i biblioteket
  - ge er lättlästa boktips
- Om deltagarna kommer från olika kommuner – boka in besök på respektive hembibliotek inom någon vecka efter utbildningen.

## 5. Olika sätt att läsa

- Fördjupa er i olika sätt att läsa. Berätta om Legimus, vilka som har rätt att läsa talböcker och hur det går till. Berätta om taltidningar och om den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor. Diskutera hur man kan hjälpa läsaren att hitta sitt sätt att läsa.

## 6. Avrunda

- Sammanfatta vad ni gått igenom under dagen.
- Dela ut intyg.
- Berätta om läsombudsregistret och var de anmäler sig.
- Berätta att de även kan gå Digitekets digitala utbildning för läsombud.

# Studiecirkel med fyra träffar

Varje träff tar cirka tre timmar. Max 10 deltagare.

## 1. Läsning, uppdraget, lagen

**Förberedelser för deltagarna:** Läs de inledande fyra kapitlen i broschyren

*Läsa tillsammans:* Skapa läslust för alla, Läsombudets historia, Demokrati och delaktighet samt Din roll som läsombud eller högläsare.

- Inled träffen med att berätta hur kursen är upplagd.
- Gå igenom och diskutera kapitlen deltagarna har läst till träffen. Prata om läsning, uppdraget och lagen.
- Tipsa om mtm.se och LL-förlagets nyhetsbrev.
- Presentera en lättläst bok och berätta att ni kommer att läsa boken genom hela kursen för att träna på högläsning. Läs ett kort stycke var för varandra.

**Uppdrag till nästa gång:** Läs kapitelet Så ordnar du en bra lässtund i broschyren

*Läsa tillsammans* samt läs en valfri text högt för dig själv.

## 2. Så ordnar du en bra lässtund

- Gå igenom steg-för-steg vad man ska tänka på vid en lässtund.
- Diskutera praktiska saker: har deltagarna tillgång till lokal? Möjlighet till schemaläggning?
- Läs högt i er bok. Testa att tillämpa det ni lärt er. Ge möjlighet till tyst genomläsning. Undersök skillnaden mellan att läsa med överdrivna känslor och att läsa monotont. Låt var och en ställa en följdfråga på den text hen läst.
- Vid utbildning av högläsare bör det även ingå information om demenssjukdom. Kontakta kommunens demenssjuksköterska eller någon från kommunens demensförening som kan komma och berätta om hur sjukdomen yttrar sig och hur man bemöter personer med demens.

**Uppdrag till nästa gång:** Läs kapitlet Så väljer du vad ni ska läsa i broschyren

*Läsa tillsammans.* Ordna en lässtund eller läs för någon individuellt.

### 3. Biblioteket och böckerna

- Boka in en bibliotekarie som berättar hur det fungerar med lån, vad det finns för olika tillgängliga medier och hur man får tillgång till dem. Be också bibliotekarien om att ge deltagarna boktips på lättlästa böcker.  
Om möjligt är det bra om ni kan få en rundtur på biblioteket.
- Be deltagarna berätta hur det gått med högläsningen de hade som uppdrag att genomföra till denna gång.
- Läs högt ur er bok.

**Uppdrag till nästa gång:** Läs kapitlet Olika sätt att läsa i broschyren *Läsa tillsammans*. Besök biblioteket och leta lämplig läsning till dina läsare.

### 4. Olika sätt att läsa samt avslutning

- Fördjupa er i olika sätt att läsa och tillgängliga medier. Berätta om Legimus, vilka som har rätt att läsa talböcker och hur det går till. Berätta om taltidningar och om den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor och deras webbplats Alla väljare. Diskutera olika sätt att läsa och hur man kan hjälpa läsaren att hitta rätt.
- Diskutera det ni lärt er om olika sätt att läsa och be deltagarna berätta om hur det gick med uppdraget att besöka ett bibliotek och leta läsning.
- Avsluta boken ni läst tillsammans och diskutera hur det har varit att läsa högt. Gå igenom för- och nackdelar, tips och annat man bör tänka på för en lyckad högläsningstund.
- Avsluta dagen med en sammanfattning av de fyra tillfällena.
- Dela ut intyg
- Berätta om läsombudsregistret och var de anmäler sig
- Berätta att de även kan gå Digitekets digitala utbildning för läsombud
- Lyft vikten av att stötta varandra och tipsa om att söka efter läsombudsgrupper i kommunen.